ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 56.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ***ВТОРНИКЪ**, 22-го Іюля.* — **1847** — *Wilno.* ***WTOREK**, 22-go Lipca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 16-го Іюля.

Иркутскій и Енисейскій Генералъ-Губернаторъ и Командующій войсками, въ Восточной Сибири расположенными, Генералъ-Лейтенантъ *Рупертъ*, Всемилостивѣйше уволенъ, согласно его прошенію, отъ настоящихъ должностей, съ оставленіемъ по Кавалеріи.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 19 Іюня, Судья Кіевскаго Совѣстнаго Суда, Надворный Совѣтникъ *Добринскій*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Коллежскіе Совѣтники.

—

2-го Іюля скончался здѣсь, въ С. Петербургѣ, послѣ продолжительной болѣзни, на 74 году отъ рожденія, Почетный Членъ Комитета, Высочайше учрежденнаго 18 Августа 1814 г., Тайный Совѣтникъ Павелъ Павловичъ *Поміанъ-Пезаровіусъ*, человѣкъ добрый, благотворительный, усердный и неутомимый въ дѣлахъ на помощь ближнему. Въ 1813 г. началъ онъ изданіе газеты: *Русской Инвалидъ*, и посредствомъ ея положилъ начало Инвалидному Капиталу.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 16-go Lipca.

Irkucki i Jenisejski Jenerał-Gubernator i Dowodzący wojskiem, we Wschodniéj Syberyi rozłożonêm, Jenerał-Porucznik *Rupert*, na własną prośbę, Najłaskawiéj został uwolniony od dotychczasowych obowiązków, z pozostaniem w Jeździe.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 19-go Czerwca, Sędzia Kijowskiego Sumiennego Sądu, Radzca Dworu *Dobryński*, Najłaskawiéj mianowany Radzcą Kollegialnym.

—

Dnia 2-go Lipca, zakończył w Petersburgu życie, po długiéj słabości, w 74-m roku wieku swego, Członek Honorowy Komitetu, Najwyżéj zatwierdzonego w d. 18-m Sierpnia 1814 r., Radzca Tajny, Paweł *Pomian-Pesarovius*, mąż zacny, dobroczynny, szczéry i niezmordowany w sprawie pomagania bliźniemu. W r. 1813, on to zaczął wydawanie gazety: *Inwalid Russki*, i przez nię dał początek Kapitałowi Inwalidów.

СМѢСЬ.

О'КОННЕЛЬ.

(Окончаніе.)

Хотя О'Коннель постоянно придерживался того правила, что должно принимать въ вниманіе всякое, какое бы ни было сдѣлано постановленіе въ пользу Ирландіи, однако въ 1839 году убѣдился, что виги, при самыхъ лучшихъ желаніяхъ, не успѣютъ доставить рѣшительнаго политическаго улучшенія. Онъ, правда, успѣлъ уменьшить церковную десятину,—исходатайствовать введеніе католическихъ мирныхъ судей и—уничтожить особенныя права протестантовъ относительно городскихъ преимуществъ; но послѣдствія не соотвѣтствовали ни усиліямъ, ни жалкому положенію Ирландіи. И потому, лишь только радикалы отдѣлились отъ виговъ, оставилъ и онъ министерство Мельбурна, надѣясь, при правленіи тори, пріобрѣсть болѣе свободное поле для своихъ дѣйствій. Ему не льзя вмѣнить сего въ вѣроломство, ибо благо Ирландіи было для него единственнымъ правиломъ при заключеніи политическихъ союзовъ.

ROZMAITOŚCI.

O'CONNELL.

(Dokończenie.)

Jakkolwiek O'Connell trzymał się stale téj zasady, aby najmniejsze przyzwolenie dla Irlandyi przyjmować na zaliczenie, jednakże w roku 1839 przekonał się, że Wigowie przy najlepszéj chęci nie zdołają zapewnić jéj stanowczego politycznego ulepszenia. Wprawdzie udało mu się zmniejszyć ciężar dziesięciny o połowę, wyjednać zaprowadzenie katolickich Sędziów pokoju i zniszczyć monopol protestantów pod względem miejskich przywilejów; ale skutki nie odpowiadały ani usiłowaniom, ani nędznemu położeniu Irlandyi. Skoro więc Radykaliści odpadli od Wigów, opuścił i on ministerstwo Melbourna, spodziewając się za powrotem Torysów otrzymać wolniejsze pole do swych dalszych działań. Odstępstwa tego nie można było poczytywać mu za wiarołomstwo, bo tylko dobro Irlandyi było dlań oddawna jedynem prawidłem politycznych jego związków.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 12 *Іюля*.

Королевская фамилія, сегодня вечеромъ, отправляется въ Дре, чтобы пробыть тамъ день смерти принца Орлеанскаго.

— Король Бельгійскій прибылъ въ Парижъ.

— Палата депутатовъ получила увѣдомлѣніе, что одинъ изъ ея членовъ, генералъ Шнейдеръ, скончался. Также скончались генералы: Менадье и Балтазаръ д'Арси.

— *Судъ палаты перовъ.*

Разнесшійся вчера слухъ, будто бы Г. Пеллапра прибылъ въ Парижъ, еще болѣе увеличилъ нетерпѣніе, съ какимъ публика ожидала открытія сегодняшняго засѣданія суда перовъ. Хотя надежды ея, относительно прибытія Г. Пеллапра, были обмануты, но за то президентъ суда объявилъ, что онъ получилъ сегодня утромъ письмо отъ жены Г. Пеллапра, съ приложеніемъ письма ея мужа, писаннаго къ ней, а также нѣкоторыхъ новыхъ документовъ, касающихся дѣла, которые и приказалъ прочесть. Письмо Г-жи Пеллапра въ канцлеру (президенту суда перовъ), слѣдующаго содержанія: ,,Въ минуту печальной разлуки, получила я отъ моего мужа письмо, которое вручаю нынѣ вамъ. Мужъ мой удалился изъ Парижа не столько для поправленія своего здоровья, уже весьма разстроеннаго, сколько для обезпеченія своей чести, которая не дозволялъ ему принять на себя качества доносчика. Между тѣмъ отсутствіе его перетолковано къ его вреду; почитая долгомъ вступиться за честь моего имени, я вынуждена защищать его, противъ обиднаго обвиненія, которымъ хотѣли обезчестить оное. День сей для меня неизъяснимо горестенъ; вы понимаете всю его тяжесть для меня! Я удерживалась до послѣдней минуты. Такова была воля моего мужа!! — Письмо г-на Пеллапра къ женѣ, слѣдующаго содержанія: ,,Любезная подруга! Въ минуту отъѣзда препровождаю къ тебѣ, чрезъ вѣрныя и надежныя руки, это письмо и документы, доказывающіе, что если я по услужливости запуталъ себя въ достойное сожалѣнія дѣло, то однако не сдѣлалъ ничего такого, что было бы постыдно для честнаго человѣка... Моя честь составляетъ для меня сокровище, къ которому я не могу позволить прикоснуться, потому что она равно принадлежитъ и тебѣ, и нашей дочери и всѣмъ моимъ. Бумаги, препровождемыя къ тебѣ мною, не могутъ быть нигдѣ лучше сохранены, какъ въ твоихъ рукахъ. Избери сама ту минуту, въ которую ужасная необходимость и неизбѣжный долгъ заставятъ тебя къ предъявленію ихъ. Дай Богъ, чтобы эта минута не наступила никогда! Я слишкомъ знаю благородное твое сердце, и по этому увѣренъ, что ты рѣшишся на это только въ самомъ крайнемъ случаѣ.“ — Чтеніе обоихъ сихъ писемъ произвело сильное впечатлѣніе. Дальнѣйшіе документы состояли изъ 6-ти краткихъ записокъ г-на Теста къ г-ну Пеллапра,

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 12 *lipca*.

Królewska rodzina udaje się dziś wieczorem do Dreux, gdzie smutną rocznicę zgonu Xięcia Orleanu przepędzi.

— Król Belgijski przybył do Paryża.

— Izba Deputowanych otrzymała uwiadomienie o zgonie jednego z jéj członków, Jenerała Schneider. Umarli także Jenerałowie: Meynadier i Baltazar d'Arcy.

— *Sąd Izby Parów.*

Rozszerzona wczoraj pogłoska, iż P. Pellapra wrócił już do Paryża i stawił się jako więzień w pałacu Luxemburgskim, podniosła jeszcze, jeśli można podnieść już wyżéj, ciekawość publiczności, tłoczącéj się na posiedzenie dzisiejsze. Nadzieje jéj, co do oglądania samego P. Pellapra, zostały wprawdzie omylone, ale natomiast Prezes Sądu oświadczył, iż otrzymał tego rana list od żony P. Pellapra, z załączeniem listu jéj męża, pisanego do niéj, tudzież niektórych nowych, ściągających się do sprawy dokumentów, które odczytać zalecił. List Pani Pellapra do Kanclerza (Prezesa Izby Parów), brzmi jak następuje: ,,W chwili smutnego rozstania, otrzymałam od męża mego list, który składam w ręce JW. Pana. Mąż mój oddalił się z Paryża nie tyle z powodu osłabionego swojego zdrowia, jak raczéj dla zachowania uczciwości swego charakteru, który mu nie dozwalał przyjąć na siebie roli donosiciela. Tymczasem nieobecność jego, z tak wielką przewrótnością na złe wytłumaczoną została, iż będąc odpowiedzialną za honor imienia które noszę, muszę stanąć w jego obronie, przeciwko krzywdzącemu obwinieniu, przez które zhańbić je chciano. Dzień ten jest dla mnie niewypowiedzianie bolesnym; pojmiesz Pan całą jego gorycz! Wstrzymywałam się aż do ostatniéj chwili. Taka była wola mojego męża“ — List P. Pellapra do żony, jest następującego brzmienia: ,,Kochana przyjaciółko! W chwili odjazdu, przesyłam ci przez pewne i zaufane ręce list ten i dokumenta, które będą dostateczne do przekonania, że jeśli przez chęć usłużenia dałem się wciągnąć w opłakaną sprawę, nic wszakże nie uczyniłem takiego, czegoby się uczciwy człowiek miał wstydzić... Honor imienia mego jest dla mnie skarbem, którego nie dozwolę naruszyć; gdyż on równie do ciebie, do córki naszéj, i do wszystkich moich należy. Papiery, które go mogą ochronić w potrzebie, w niczyich właściwiéj rękach nie powinny bydź złożone jak w twoich. Bądź sama sędzią téj chwili, w któréj okrótna potrzeba i nakazująca powinność zmuszą cię do ich okazania. Oby ta chwila nie nastąpiła nigdy! Znam nadto serce twoje i szlachetność, abym nie wątpił, iż chyba tylko w razie najgorszéj ostateczności skłonisz się do tego kroku.“ — Odczytanie obu tych listów, w pośród najgłębszéj ciszy zgromadzenia, sprawiło przenikające wrażenie. — Dalsze dokumenta składały się z 6 krótkich bilecików P. Teste do P. Pellapra, w przedmiocie kopalni Gouhenans, okazujących żywe interessowanie się Ministra tą sprawą, jako też z kilku not rachunkowych, pisanych

---

И такъ, послѣ паденія виговъ въ 1841 году, употребилъ онъ всю свою энергію для распространенія репилерскаго общества (*Repael assaciation*), присвоивъ сіе наименованіе, въ Іюлѣ 1840 года, существовавшему тогда союзу. Убѣдительнѣе прежняго увѣщевалъ онъ народъ, чтобы онъ не доходилъ до нарушенія мира, поставляя успѣхъ своего плана зависящимъ единственно отъ сохраненія законнаго повиновенія, и даже наказывалъ упортствовавшихъ исключеніемъ изъ общества.

При всемъ томъ, онъ лучше всѣхъ понималъ, какое сильное сопротивленіе встрѣтитъ всякое стремленіе нарушить единство Великобританіи; это заставляетъ думать, что Репилъ былъ у него всегда мѣрою, а не цѣлію движенія. Осенью 1842 года, объѣзжалъ онъ весь островъ, созывалъ собранія народа, въ которыхъ съ истиннымъ краснорѣчіемъ изображалъ народное нищенство, предсказывалъ скорый разрывъ политическаго союза, долженствовавшій положить конецъ всѣмъ бѣдствіямъ. Онъ не принималъ никакого содѣйствія со стороны англійскаго радикализма, такъ какъ въ послѣдствіи съ презрѣніемъ отвергъ предложенное ему соединеніе съ французскою демократіею. Подъ вліяніемъ репилеровъ въ 1842 году избранъ онъ былъ даже дублинскимъ Лордъ-Меромъ.

Въ 1843 году, движеніе репилеровъ чрезвычайно усилилось открытымъ присоединеніемъ къ нимъ католическаго духовенства. О'Коннель собралъ въ разныхъ

I tak, po upadku Wigów 1841 roku, użył całéj swojéj energii do rozszerzenia Towarzystwa Repealskiego (*Repeal association*), którą-to nazwę nadał w lipcu 1840 r. istniejącemu już przedtém związkowi. Usilniéj jeszcze niż dawniéj ostrzegał naród, aby najmniejszego nie dopuszczał się naruszenia pokoju, a pomyślność przedsięwzięcia swego czyniąc zależną jedynie od utrzymania ludu w karbach prawnych, karał nawet uporczywych wyłączeniem z Towarzystwa.

Z tém wszystkiem pojmował on sam najlepiéj, jaki niezłomny opór napotkać musi wszelkie usiłowanie nadwerężenia jedności państwa W. Brytanii; sądzić zatém wypada, że Repeal był u niego zawsze środkiem a nie celem poruszenia. Od jesieni 1812 r. objeżdżał całą wyspę, zwoływał zgromadzenia ludu, na których z ognistą wymową opisywał nędzę narodu i przepowiadał blizkie rozwiązanie unii, które wszelkim cierpieniom koniec położyć miało. Nie przyjmował żadnego wsparcia od angielskiego radykalizmu, tak jak późniéj odmówił ze wzgardą połączenia się z demokracyą francuzką. Pod wpływem repealistów obrany nawet został, w roku 1842, Lordem-Majorem Dublina.

W r. 1843 poruszenie Repealistów powiększyło się nadzwyczajnie przez jawne przystąpienie doń katolickiego duchowieństwa. Oprócz 70 mniejszych, zebrał O'Con-

по предмету гуэнанскихъ копей, обнаруживающихъ прикосновенность министра къ этому дѣлу, а также изъ нѣсколькихъ счетныхъ черновыхъ записокъ, которыя, по предварительному показанію Г. Пеллапра передъ слѣдственною коммисіею, замѣняютъ у него исправныя счетныя книги. Изъ сихъ послѣднихъ записокъ видно, что въ Январѣ 1843 года (слѣдовательно немедленно послѣ утвержденія откупа копей за обществомъ Пармантье), вексельный агентъ Губи, пріобрѣлъ для Г. Пеллапра 121,000 фр. векселями на разные торговые домы, по коимъ платежъ назначенъ былъ 1 Марта, и что того же числа, т. е. 1 Марта, вырученную отъ уплаты по тѣмъ же векселямъ сумму въ 94,000 фр., Г. Пеллапра употребилъ для пріобрѣтенія казенныхъ кредитныхъ билетовъ, которымъ срокъ платежа назначенъ чрезъ шесть мѣсяцевъ (въ Сентябрѣ), въ пользу Г. Т. (полная фамилія не написана.)

Г. Тестъ рѣшительно объявилъ себя противъ мнѣнія, будто бы первоначальная буква Т. должна непремѣнно означать его имя, и на вопросъ президента отвѣчалъ, что онъ посредничества Г. Пеллапра никогда не употреблялъ ни для покупки казенныхъ кредитныхъ билетовъ, ни для векселей. Призванный свидѣтель, вексельный агентъ Губи, подтвердилъ своими книгами покупку векселей на 121.000 фр. въ пользу Г. Пеллапра; но что потомъ Г. Пеллапра сдѣлалъ съ ними, того свидѣтель не зналъ. Для дальнѣйшей повѣрки сего дѣла, президентъ суда, по силѣ предоставленной ему власти, приказалъ судьѣ сенскаго департамента, Г. Діедонне, отправиться въ государственный контроль, для просмотра счетныхъ книгъ, подъ означенными въ запискахъ Г. Пеллапра числами. Между тѣмъ приступили къ дальнѣйшему допросу свидѣтелей.

Однако, прежде чѣмъ это началось, генералъ Кюбьеръ просилъ дозволенія говорить, и съ сильнымъ волненіемъ сказалъ: „Неожиданная вовсе для меня роль обвинителя, которую насильно навязали мнѣ, и глубокая скорбь, которую я чувствовалъ по сему поводу, сдѣлали, быть можетъ, темными мои объясненія. И потому изъ уваженія къ моей чести, я нахожу необходимымъ подтвердить оныя еще разъ, въ болѣе строгомъ и ясномъ порядкѣ. Да, я вѣрилъ сначала въ возможность подкупа, сознаюсь къ прискорбію моему; вѣрилъ въ него какъ въ средство, не только полезное, но даже необходимое для того, чтобы доставить успѣхъ ввѣренному мнѣ дѣлу; я вѣрилъ этому по словамъ Г. Пеллапра, который говорилъ, что онъ обѣщалъ министру 100,000 фр. (Волненіе) Однако я поколебался въ моемъ мнѣніи, и почти совершенно перемѣнилъ оное съ тѣхъ поръ, когда увидѣлъ, что условія разрѣшеннаго откупа не соотвѣтствовали желаніямъ общества, ниже обѣщаніямъ, сдѣланнымъ мнѣ г-мъ Пеллапра, будто бы отъ имени министра. Но я долженъ былъ вѣрить, и дѣйствительно началъ вѣрить снова, когда Г. Пеллапра меня увѣрилъ, что обѣщанные имъ 100,000 фр. дѣйствительно доставилъ

na czarno, a podług poprzednich zeznań P. Pellapra przed Komissyą śledczą, zastępujących zwykle u niego miejsce porządnych xiąg rachunkowych. Z not tych okazuje się, iż w Styczniu 1843 roku, (a więc zaraz po udzieleniu koncessyi spółce Parmentier), ajent wexlowy Goubie, nabył dla P. Pellapra 121,000 fr. w wexlach na różne domy handlowe, wypłacalnych d. 1 marca, i że tegoż dnia 1 marca, z opłaty tychże samych wexlów pochodzącą summę 94,000 fr, P. Pellapra obrócił na kupienie bon skarbowych, wypłacalnych za sześć miesięcy (we Wrześniu) i to na rzecz P. *T.* (bez wyrażenia całego nazwiska).

P. Teste oświadczył się żywo przeciw przypuszczeniu, jakoby początkowa litera T miała koniecznie oznaczać jego nazwisko, i na zapytanie Prezesa odpowiedział, iż pośrednictwa P. Pellapra, do żadnego kupna bon skarbowych ani wexlów nigdy nie używał. Wezwany świadek, ajent wexlowy Goubie, potwierdził z xiąg swoich kupno 121,000 fr. w wexlach na rzecz P. Pellapra, ale co z niemi potém P. Pellapra zrobił, świadek nie wiedział. Dla dalszego zatém sprawdzenia rzeczy, Prezes Sądu, na mocy dyskrecyonalnéj swéj władzy, dał rozkaz Sędziemu Instrukcyjnemu Dep Sekwany, P. Dieudonné, aby się udał do Skarbu Państwa, dla przejrzenia jego xiąg rachunkowych, pod wskazanemi w notach P. Pellapra datami. Tymczasem przystąpiono do dalszego przesłuchiwania świadków.

Nim atoli to się zaczęło, Jenerał Cubiéres, prosił o głos, i z widoczném wzruszeniem rzekł: „Niespodziewana dla mnie wcale rola oskarżyciela, którą mi narzucono gwałtem, i głęboka boleść, jaką z tego powodu uczułem, czyniły, być może, ciemnemi moje dotychczasowe zeznania. W interessie więc mego honoru, czuję potrzebę powtórzyć je raz jeszcze, w ściślejszym i jasnym porządku. Tak jest, wyznaję z boleścią, wierzyłem z razu w przekupstwo, jako w środek, nie tylko pożyteczny, ale nawet nieodbicie potrzebny, aby zapewnić powodzenie sprawie, która mi powierzoną była; wierzyłem temu na słowo P. Pellapra, który mię zapewnił, iż przyrzekł Ministrowi 100,000 fr. (Poruszenie). Jednakże zachwiałem się w mém zdaniu, i całkiem je prawie zmieniłem, widząc, że warunki udzielonéj koncessyi nie były odpowiedne żądaniom spółki, ani też obietnicom, czynionym mi poprzednio przez P. Pellapra, jakoby w imieniu Ministra. Musiałem atoli wierzyć, i rzeczywiście uwierzyłem na nowo, gdy mię P. Pellapra zapewnił, że obiecane 100,000 fr. istotnie Ministrowi wypłacił. Powtarzam i zaręczam honorem, iż sam osobiście nie miałem nigdy żadnych pieniężnych stosunków z P. Teste, i że się wszystko działo za pośrednictwem P. Pellapra. Ale też nie miałem nigdy

---

мѣстахъ Ирландіи, кромѣ 70 малыхъ, 20 большихъ собраній, такъ называемыхъ *Monster-Meetings*, а 8-го Октября назначено имъ было такое же большое собраніе, которое должно было происходить на Клонтарфской равнинѣ. Раздраженіе и фанатизмъ Ирландцевъ дошелъ тогда до самой крайней степени; но и правительствомъ были предприняты мѣры, чтобы наконецъ подавить это движеніе, которое, не смотря на умѣренность агитатора, могло перейти въ мятежъ. Вечеромъ, 7 Октября, военная власть разогнала скопившіяся на Клонтарфской равнинѣ толпы репилеровъ, причемъ народъ, согласно предписанію своего начальника, не оказывалъ ни малѣйшаго сопротивленія. За симъ О'Коннеля и другихъ репилерскихъ начальниковъ правительство подвергло судебной отвѣтственности, обвиняя ихъ въ злонамѣренномъ сообщничествѣ съ политическими собраніями народа, подкрѣпляя свое обвиненіе извлеченіями изъ газетъ и произнесенныхъ имъ рѣчей. Вмѣстѣ съ О'Коннелемъ были обвинены: его сынъ *John O'Connell*, протестантъ *Steele*, священникъ Терней, *Duffy* издатель жур. *Nation*, *Gray* издатель жур. *Freeman's Journal*, а также *Barret*, издатель репилерскаго жур. *Pilot*, и *Ray* секретарь репилерскаго общества. Дѣло по сему предмету началось въ Январѣ 1844 года, и кончилось въ 24-е засѣданіе 10-го Февраля. За исключеніемъ Тернея, который скончался, всѣ обвиняемые признаны были виновными. О'Коннель былъ приговоренъ къ годичному за-

nell w różnych punktach Irlandyi 20 wielkich, tak zwanych potwornych zgromadzeń, (*Monster-Meetings*), a na dzień 8 października zapowiedział takież olbrzymie zgromadzenie, które odbyć się miało na równinie pod Clontarf. Rozjątrzenie i fanatyzm Irlandczyków doszły już do najwyższego stopnia; ale i rząd przedsięwziął środki, aby nareszcie przytłumić to poruszenie, które, pomimo napomnień Agitatora, mogło się zamienić w powstanie. Wieczorem dnia 7-go października, władza wojskowa rozpędziła przybywające pod Clontarf tłumy Repealistów, przyczém massy, stosownie do zalecenia swego mistrza, najmniejszego nie stawiały oporu. O'Connellowi i innym naczelnikom Repealu wytoczył rząd następnie process polityczny, dowodząc ukartowanéj styczności związku ze zgromadzeniami ludu i popierając zaskarżenie swoje wyjątkami z mów i gazet. Współoskarżonymi O'Connella byli: syn jego *John O'Connell*, protestant *Steele*, duchowny katolicki *Tierney*, *Duffy*, właściciel dz. *Nation*, *Gray*, właściciel dz. *Freeman's Journal*, *Barret*, właściciel dziennika repealskiego *Pilot*, *Ray* Sekretarz Związku repealskiego. Process rozpoczął się w styczniu 1844 a skończył się na 24 posiedzeniu d. 10 lutego. Oprócz Tierney'a, który tymczasem umarł, wszystkich oskarżonych uznano winnymi. O'Connell skazany został na jednoroczne więzienie i 2,000 fr. kary, a nadto zobowiązać się miał złożeniem kaucyi w ilości 5,000 f szt. do zachowania się spokojnie w przeciągu lat 5-ciu Zaleciwszy więc ludowi spokojność, tak na miejscowych zgromadzeniach, jako też w oddzielnéj do niego wydanéj proklamacyi,

онъ министру. Повторяю и ручаюсь честію, что я лично никогда и никакихъ не имѣлъ денежныхъ сно-шеній съ г-мъ Тестомъ, и что все производилось посредствомъ Г. Паллапра. Но я также не имѣлъ повода почитать, и не почиталъ Г. Пеллапра за безчестнаго человѣка. Иначе я не доставилъ бы ему 40,000 фр. Изъ остальнымъ 60,000 фр, Г. Пеллапра уступилъ мнѣ три части, такъ что моя потеря по сему дѣлу простирается до 55,000 фр. Я благодаренъ Г. Пеллапра за сію уступку, ибо убѣжденъ, что остальныя деньги онъ вынужденъ былъ доставить изъ собственныхъ суммъ. (Волненіе). Я сказалъ всю истину, болѣе ничего но могу присовокупить. Можно меня теперь осудить, но безчестнымъ никогда не буду.' — Эти слова генерала Кюбьера произвели глубокое впечатлѣніе.

Г. Тестъ просмотрѣвъ представленныя ему генералъ-прокуроромъ собственноручныя его записки къ Г. Пеллапра, призналъ ихъ дѣйствительно своими, обязываясь однако доказать всю ихъ незначительность. Онъ сослался на условія откупа, не заключающія ничего такого, что было бы не согласно съ строжайшею справедливостію, и указалъ на доказательства, ввѣренныя его защитнику, что онъ оставилъ министерство будучи бѣднѣе, чѣмъ былъ при вступленіи въ оное; подробно исчислилъ все свое умущество, и наконецъ сказалъ: ,,И гдѣ же эти потоки золота, которые будто бы плыли ко мнѣ? Я знаю, что неоднократно скрытная клевета покушалась на честь мою. Хорошо, что я вызванъ случаемъ къ открытой борьбѣ. Публичное правосудіе будетъ ея судьею; я поздравляю себя съ этимъ, и на правосудіи вашемъ, судьи, основываю свою надежду."

Послѣ сихъ словъ обвиненнаго, начался допросъ свидѣтелей, въ числѣ коихъ находились: Товарищъ статсъ-секретаря въ министерствѣ публичныхъ работъ, Г. Легранъ, начальникъ отдѣленія копей, Г. Шеппъ, генералъ-инспекторъ копей, Г. Гениво, и главный инженеръ копей, Г. Тирріа; всѣ они отозвались съ почтеніемъ о просвѣщенной дѣятельности и усердіи министра вообще, объявивъ при семъ, что они ничего противнаго закону и чистой справедливости не замѣтили, ни въ образѣ предоставленія откупа обществу Пармантье, ни же въ его условіяхъ.

За симъ президентъ суда объявилъ собранію, что прекращаетъ дальнѣйшіе допросы свидѣтелей, потому что намѣренъ выслушать докладъ судьи Діедонне, возвратившагося изъ государственнаго контроля. Глубокая тишина воцарилась въ залѣ. Секретарь суда прочелъ сначала приказаніе президента, данное Г. Діедонне, а за симъ докладъ о его дѣйствіяхъ въ контролѣ. По разсмотрѣніи счетныхъ книгъ контроля оказалось: ,,1) что 2 Марта 1843 года, Г. Пеллапра внесъ наличными деньгами сумму въ 94,000 франковъ, за четыре кредитные билета (три по 25,000, а одинъ въ 19,000 франковъ), со срокомъ уплаты 2 Сентября того же года; 2) что 12 Сентября 1843 года по этимъ билетамъ было уплочено, и того же самаго числа Г. Карлъ Тестъ (чрезвычайное волненіе въ залѣ), сынъ

powodu uważać, i nie uważałem P. Pellapra za nieuczciwego człowieka. Inaczéj nie zapłaciłbym jemu 40,000 fr. Z pozostałych 60,000, P. Pellapra ustąpił mi trzy części, tak, że moja strata w tym interessie wynosi w ogóle 55,000. Wdzięczen byłem P. Pellapra za to ustępstwo, gdyż byłem przekonany, że sam z własnych funduszów musiał resztę zastąpić. (Poruszenie). Wyznałem całą prawdę, nic więcéj do dodania nie mam. Można mię teraz potępić, ale już zhańbionym nie będę."— Słowa te Jenerała Cubiéres sprawiły głębokie wrażenie.

P. Teste, przejrzawszy podane mu przez Jeneralnego Prokuratora listki jego do P. Pellapra, uznał je rzeczywiście za swoje, obowiązując się jednakże dowieść ich małéj ważności. Odwołał się do warunków koncessyi, jako nie zawierających nic takiego, coby nie było zgodne z najściślejszą sprawiedliwością; odwołał się do dowodów, złożonych w ręku swego obrońcy, iż opuścił ministerstwo uboższym, niż był przy jego objęciu; obliczył po szczególe całe swoje mienie, i nakoniec rzekł: ,,Gdzież są te potoki złota, które niby do mnie płynęły? Wiem, że nie raz ukryta potwarz targała się na moję sławę. Dobrze, że staje do otwartéj walki. Sprawiedliwość publiczna jest jéj sędzią; winszuję sobie tego, i w sprawiedliwości waszéj, sędziowie, zupełną ufność pokładam."

Po tych słowach obwinionego, zaczęło się słuchanie świadków, między innymi: P. *Legrand*, Podsekretarza Stanu w ministerstwie robót publicznych; P. *Cheppe*, naczelnika wydziału kopalni; P. *Guenyveau*, Inspektora Jeneralnego kopalni, i P. *Thirria*, naczelnego inżeniera kopalni, którzy wszyscy oddali sprawiedliwość światłu, czynności i gorliwości Ministra w ogólności, oświadczając zarazem, iż ani w sposobie udzielenia koncessyi spółce Parmentier, ani też w jéj warunkach, nic przeciwnego prawu i czystéj sprawiedliwości nie widzieli.

Tu Prezes Sądu oświadczył zgromadzeniu, iż przerywa dalsze badanie świadków, dla wysłuchania zdania-sprawy Sędziego Dieudonné, który z biura Skarbu powrócił. Grobowa cisza nastąpiła w sali. Sekretarz Sądu odczytał naprzód polecenie Prezesa, dane P. Dieudonné, a następnie dosłówny protokół czynności jego w biurze Skarbu. Z przejrzenia rachunkowych xiąg Skarbu okazało się: 1) iż d. 2 marca 1843 r., P. Pellapra wniósł w kapitale summę 94,000 fr. w zamian za cztéry bony, (trzy po 25,000, a jedna na 19,000 fr.), z terminem wypłaty d. 2 września tegoż roku; 2) iż d. 12 września 1843 roku, bony te opłacone zostały, i że tegoż samego dnia, P. Karol Teste, (nadzwyczajne poruszenie w sali), syn Ministra, członek Izby Deputowanych, wniósł do skarbu summę 95,000 fr. w zamian za jednę bonę, wypłacalną

ключенію и уплатѣ пени въ 2,000 фунт. стер., а также къ представленію залога въ 5,000 фунт. стерл., въ томъ, что онъ будетъ вести себя мирно въ продолженіе пяти лѣтъ. Убѣждая народъ къ сохраненію спокойствія, какъ въ собраніяхъ, такъ и въ особой, изданной къ нему прокламаціи, отправился онъ немедленно вмѣстѣ съ своими товарищами, 30 Мая, въ Дублинъ, въ заключеніе. 1-го Сентября, судъ перовъ призналъ приговоръ по сему дѣлу, по поводу не соблюденія правительствомъ нѣкоторыхъ формальностей, не дѣйствительнымъ; въ слѣдствіе чего начальники репила выпущены торжественно изъ заключенія. Не смотря на сіе событіе, котораго, быть можетъ, и желалъ О'Коннель, авторитетъ его ни сколько не уменьшился, хотя впрочемъ дѣла репила, вслѣдствіе возникшихъ несогласій между членами, значительно начали упадать въ послѣдніе годы.

Разстроенное состояніе здоровья, заставило его въ минувшемъ году предпринять путешествіе на материкъ. Послѣ довольно продолжительнаго пребыванія во Франціи, предположилъ онъ отправиться въ Римъ, но въ Генуѣ, послѣ кратковременной болѣзни, 15 Мая сего года, окончилъ дѣятельную и богатую послѣдствіями жизнь свою, на 73 году отъ роду.

Въ 1841 году, онъ издалъ записки объ Ирландіи, посвятивъ ихъ имени Королевы Викторіи.

udał się wraz z towarzyszami swymi do więzienia w Dublinie d. 30 maja, dla odsiedzenia oznaczonéj kary. Atoli d. 1 września całą Sąd Parów uznał, procedurę sądową w téj sprawie, z powodu nie zachowania przez rząd kilku formalności, za nieważną, w skutku czego naczelnicy Repealu wyszli w tryumfie z więzienia. Pomimo tego wypadku, który nawet dla O'Connella był może pożądanym, urok osobistości jego nie znikł bynajmniéj, jakkolwiek sprawa Repealu, skutkiem rozdwojenia pomiędzy członkami, znacznie już w ostatnich latach słabnąć zaczęła.

Skołatany tylu wysileniami stan zdrowia jego, zmusił go w roku bieżącym do przedsięwzięcia podróży na ląd stały. Po dłuższym pobycie we Francyi, zamierzył udać się do Rzymu, gdy w Genui, po kilkodniowéj słabości, d. 15 maja r. b. czynne i płodne zakończył życie, w wieku lat 73.

W r. 1841 wydał pamiętniki o Irlandyi, które przypisał Królowéj Wiktoryi.

министра, членъ палаты депутатовъ внесъ въ казначейство сумму въ 95,000 фр., взамѣнъ за одинъ билетъ, по которому назначался срокъ уплаты 12 Марта 1844 года; сумма эта дѣйствительно была уплочена въ этотъ срокъ.“

Президентъ. Г. Тестъ, имѣете-ли что-нибудь отвѣчать на это?

Г. *Тестъ* (при глубочайшей тишинѣ). Я буду просить дозволенія разсмотрѣть эти бумаги. Это дѣло, кажется, касается моего сына. Прошу сообщить мнѣ документы (негодованіе).

Дальнѣйшіе допросы свидѣтелей не имѣли ничего замѣчательнаго. Глаза всѣхъ устремлены были на Г. Теста. На лицѣ его изображалась раздирающая душу скорбь и внутренняя борьба. Когда выводили его изъ зала, по окончаніи засѣданія, нѣкоторые слышали какъ онъ говорилъ про себя: „Совершилось! Я погибъ!“ (*C'en est fait! Je suis perdu*). Засѣданіе суда кончилось въ 6 часовъ.

13 *Іюля.*

Въ *Gazette des Tribunaux* напечатано слѣдующее:

„Вчера, въ восемь съ половиною часовъ вечера, раздался выстрѣлъ въ одной изъ комнатъ Люксенбургскаго дворца, занятыхъ арестантами, по дѣлу, производящемуся въ судѣ палаты перовъ. Часовые бросились къ дверямъ комнаты, въ которой произошелъ выстрѣлъ... это была комната г-на Теста.

„Г. Тестъ хотѣлъ лишить себя жизни выстрѣломъ изъ пистолета; но въ слѣдствіе излишняго прижатія отверстія ствола къ груди, сила спершагося воздуха, при выстрѣлѣ, оттолкнула въ сторону пистолетъ такъ, что пуля пройдя мимо, произвела только сильную контузію подъ сердцемъ. Г-ну Тесту доставлено было тотчасъ медицинское пособіе; въ его заключеніе немедленно прибыли также префектъ и коммисаръ полиціи, а равно генералъ-прокуроръ, для составленія журнала объ этомъ происшествіи.“

Судъ палаты перовъ.

Ужасное происшествіе вчерашняго вечера въ Люксенбургскомъ дворцѣ, составляетъ предметъ разсужденій, какъ судей такъ и публики. Всѣ ожидаютъ обнародованія подробнаго доклада; между тѣмъ общее удивленіе возбуждаетъ распространяющееся извѣстіе, что Г Тестъ, послѣ неудачи въ самоубійствѣ, для успокоенія взволнованныхъ мыслей, попросилъ для чтенія книги — но какой? — романа Дюма *Монте-Кристо.* Ему отвѣчали, что сего рода сочиненій Библіотека палаты перовъ не пріобрѣтаетъ.

По открытіи засѣданія, секретарь, по приказанію президента суда, прочелъ подробный докладъ о вчерашнемъ происшествіи, главное содержаніе коего слѣдующее:

Г. Тестъ возвратившись изъ засѣданія суда, принималъ посѣщеніе своего адвоката Г. Палье и его помощника Г. Дего, которые, вмѣстѣ съ сыномъ Г. Теста, обѣдали у него и вышли не прежде 8 часовъ. Г. Тестъ бесѣдовалъ съ ними спокойно; чрезъ пять минутъ послѣ ихъ выхода, раздался выстрѣлъ. Г. Тестъ объявилъ коммисару полиціи, что онъ дѣйствительно хотѣлъ застрѣлиться, такъ какъ онъ всегда честь предпочиталъ жизни, и что сожалѣетъ, что намѣреніе его неисполнилось. Лица, которое доставило ему оружіе, не назвалъ; увѣрилъ только, что это сдѣлано не сыномъ его. „Впрочемъ — присовокупилъ — если бы даже это сдѣлалъ и мой сынъ, то это доказывало бы только истинную его любовь ко мнѣ.“ Какъ при семъ, такъ и при послѣдовавшихъ за тѣмъ разговорахъ, Г. Тестъ обнаруживалъ совершенное спокойствіе. Полученная имъ контузія безопасна.

По прочтеніи сего доклада, президентъ приказалъ прочесть письмо г-на Теста, написанное имъ къ нему сегодня по утру. Вотъ его слова:

Господинъ Канцлеръ! То, что случилось во вчерашнемъ засѣданіи, не допускаетъ уже никакого опроверженія съ моей стороны. Всѣ касающіяся до меня пренія, считаю совершенно конченными. Я соглашаюсь на все то, что судъ опредѣлитъ насчетъ меня въ мое отсутствіе. И потому я надѣюсь, что онъ не станетъ требовать личнаго моего присутствія, ненужнаго уже ни для хода дѣла, ни для обнаруженія истины, и не пожелаетъ прибѣгнуть къ употребленію силы, для побѣжденія отчаяннаго сопротивленія. Повѣрьте, что это неизмѣнное постановленіе съ моей стороны соединяется въ моемъ сердцѣ съ глубочайшимъ почтеніемъ къ званію моихъ судей.“

d. 12 marca 1844 roku, i rzeczywiście w tymże terminie opłaconą.“

Prezes. Czy P. Teste ma co odpowiedzieć na to?

P. *Teste* (śród najgłębszego milczenia). Będę prosił o przejrzenie tych papierów. Interess ten zda się być osobistym mojego syna. Proszę o udzielenie mi dokumentów. (Poruszenie).

Dalsze słuchanie świadków nie miało żadnego interessu. Wszystkich oczy zwrócone były na P. Teste. Na twarzy jego malowała się śmiertelna boleść i walka wewnętrzna. Gdy go wyprowadzano z sali, po końcu posiedzenia, słyszano go jak mówił do siebie: „Stało się! Jestem zgubiony!“ (*C'en est fait! Je suis perdu*). — Posiedzenie sądowe skończyło się o godzinie 6-éj.

Dnia 13 *lipca.*

Dzisiejsza poranna *Gazette des Tribunaux* zawiera co następuje:

„Wczoraj, o pół do dziewiątéj wieczorem, usłyszano wystrzał w jednéj z izb pałacu Luxemburgskiego, zajętych przez więźniów, pociągnionych przed Sąd Izby Parów. Strażnicy rzucili się ku drzwiom izby, z któréj wystrzał pochodził... była to izba P. Teste.

„P. Teste chciał sobie odjąć życie przez wystrzał z pistoletu; lecz skutkiem zbytniego przyciśnienia otworu rurki do piersi, i przez to zatamowania w niéj powietrza, kula nie mogąc wyjść prosto, odtrąciła na bok pistolet, i przelatując mimo, sprawiła tylko mocną kontuzyą pod sercem. Pomoc lekarska udzieloną była natychmiast P. Teste, do więzienia którego udali się także niezwłocznie, Prefekt i Komissarz Policyi, tudzież Prokurator Jeneralny, dla spisania protokułu tego wypadku.“

Sąd Izby Parów.

Przerażający wypadek wczorajszego wieczora w więzieniu Luxemburgskiém, jest przedmiotem powszechnego zajęcia, równie Sędziów jak publiczności. Wszyscy czekają ogłoszenia szczegółowego protokułu; tymczasem podziwienie ogólne wzbudza szerząca się wiadomość iż P. Teste, po nieudaniu się samobójstwa, dla rozrywki, wzburzonych myśli, żądał do czytania xiążki — ale jakiéj? — romansu Dumasa *Monte-Christo.* Odpowiedziano mu, że dzieł tego rodzaju, biblioteka Izby Parów nie nabywa.

Za otwarciem posiedzenia, Sekretarz, z rozkazu Prezesa Sądu, odczytał szczegółowy protokół wczorajszego zdarzenia, którego główna treść jest następująca:

P. Teste, wróciwszy z posiedzenia Sądu, przyjmował odwiedziny swego obrońcy P. Paillet, i pomocnika jego P. Dehaut, który wraz z synem P. Teste, jedli u niego obiad, i wyszli dopiéro po 8-éj. P. Teste rozmawiał z nimi spokojnie; — w pięć minut po ich wyjściu usłyszano wystrzał. P. Teste oświadczył przed Komissarzem policyi, iż istotnie chciał się zastrzelić, gdyż przekładał zawsze honor nad życie, i że żałuje, iż mu się ten zamiar nie udał. Osoby, która mu dostarczyła broni, nie wymienił; zapewnił tylko, że nie był nią syn jego. „Zresztą, dodał, choćby to i syn mój uczynił, byłby to tylko dowód prawdziwé ku mnie synowskiéj jego miłości.“ W téj i innych następnych rozmowach, P. Teste okazywał zupełną i obojętną spokojność. Kontuzya jego nie jest niebezpieczną.

Po odczytaniu tego protokółu, Prezes kazał odczytać list P. Teste, dziś rano do niego pisany. Oto są słowa jego:

„Panie Kanclerzu! To co zaszło na posiedzeniu wczorajszém, nie dozwala już miejsca żadnemu zaprzeczeniu z méj strony. Wszelkie tyczące się mnie rozprawy uważam za zupełnie i ostatecznie skończone. Przyjmuję z góry to wszystko, co Sąd w nieobecności mojéj względem mnie postanowi. Spodziewam się więc, iż nie zechce wymagać osobistéj stanności mojéj, niepotrzebnéj już dla toku sprawy ani do wykrycia prawdy, i nie zechce dopuścić użycia siły, do pokonania rozpacznego oporu. Proszę wierzyć, iż to niezmienne postanowienie z méj strony, łączy się w sercu mojém z najgłębszém uszanowaniem dla charakteru i powagi mych sędziów.“

Сверхъ сего письма, было прочитано донесеніе присяжнаго суда палаты перовъ, который, по обыкновенію, вызывая г-на Теста въ сегодняшнее засѣданіе суда, получилъ отъ него отрицательный отвѣтъ, въ слѣдующихъ выраженіяхъ: „присутствіе мое болѣе уже не нужно, послѣ обнаруженія единственной слабости, которую я совершилъ въ моей жизни, и за которую я столь сильно страдаю.“

Судъ согласился на отсутствіе Г. Теста, и пригласилъ генералъ-прокурора къ составленію мнѣній противъ обвиненныхъ.

— Вице-адмираламъ де-ла Сюсу и Дюпети-Туару поручено осмотрѣть пять флотскихъ дивизій, первому: въ Шербургѣ Брестѣ и Лоріентѣ, а послѣднему, въ Рошфорѣ и Тулонѣ.

— Морской министръ предписалъ тщательно изслѣдовать вновь открытое мѣсторожденіе устрицъ, на рейдѣ близъ устья Сены. Въ этой пристани постоянно будетъ крейсировать Французскій катеръ, для предохраненія оной отъ англійскихъ рыболововъ.

— Посланникъ Сѣверо-американскихъ Соединенныхъ Штатовъ, Г. Рутъ, и Г. Фляго, французскій посланникъ при австрійскомъ дворѣ, прибыли въ Парижъ.

Англія.

Лондонъ, 11 *Іюля*.

При предстоящихъ выборахъ, покрайней мѣрѣ 200 настоящихъ членовъ нижняго парламента, не явятся въ качествѣ кандидатовъ. Значительнѣйшая часть ихъ избѣгаетъ издержекъ по избирательной борьбѣ, а нѣкоторые опасаются, что голоса поданные ими въ пользу свободной торговли и Мейнотской Коллегіи, будутъ препятствовать имъ при выборахъ. Партія протекціонистовъ и земледѣльцевъ лорда Бентинка, употребитъ всѣ возможныя усилія для поддержанія своихъ видовъ; но едва-ли можно сомнѣваться въ томъ, что большинство новаго парламента будетъ состоять изъ умѣренныхъ людей, поддерживающихъ правилла свободной торговли и министерство лорда Росселя.

— Въ *Morning-Chronicle* напечатано содержаніе конвенціи, заключенной 19-го Іюня сего года въ Лондонѣ, между лордомъ Пальмерстономъ и уполномоченнымъ французскимъ при Сенъ-Джемскомъ дворѣ, графомъ Жарнакомъ, по силѣ коей Англія и Франція признаютъ независимость острововъ: Гуахинъ, Рахатея, Барабора и другихъ меньшихъ, образующихъ одну группу на Тихомъ океанѣ близъ Отаити. Оба государства обязались не занимать ни во владѣніе, ни въ протекторіатъ ни одного изъ поименованныхъ острововъ; сверхъ сего, положили условіе не дозволять, чтобы начальникъ, или владѣтельный Отаитскій князь, получилъ верховную власть надъ однимъ или нѣсколькими вышеупомянутыми островами. Французское правительство соглашается дозволить жителямъ О'Таити переселяться на эти острова.

— Преемникомъ адмирала Стопфорда по управленію гриничскимъ госпиталемъ имѣетъ быть назначенъ сэръ Эдуардъ Кодрингтонъ, наваринскій герой.

— Остъ-Индская компанія давала вчера принцу Вальдемару Прусскому великолѣпный праздникъ, на которомъ кромѣ Прусскаго посланника г-на Бунзена, находились: лордъ Джонъ-Россель, лордъ Гленельгъ, князь Левенштейнъ, гр. Аукле́ндъ, много знатныхъ особъ и болѣе ста богатыхъ купцовъ Сити.

— Третьяго дня было засѣданіе капитула ордена Бани, причемъ Королева пожаловала принцу Вальдемару знаки ордена большаго креста. При этой церемоніи находились: гросмейстеръ ордена принцъ Арбертъ и многіе изъ кавалеровъ.

— Въ письмахъ изъ Монтевидео, отъ 8-го Мая, увѣдомляютъ, что лордъ Говденъ и графъ Валевскій прибыли туда, и пробывъ нѣсколько часовъ, тотчасъ отправились въ Буэносъ-Айресъ. По причинѣ происшедшихъ между Бразильскимъ правительствомъ и диктаторомъ Розасомъ споровъ, возникнетъ, кажется, война, и по снятіи Французско-Англійской блокады съ Буэносъ-Айрескаго порта, начнется блокада со стороны Бразиліи.

Италія.

Римъ, 21 *Іюня*.

Статсъ-секретарь кардиналъ Джиззи издалъ третьяго дня объявленіе, которое произвело на публику различныя впечатлѣнія. Оно увѣряетъ народъ, что Пій IX, съ самаго восшествія на престолъ, всегда

Prócz tego listu, odczytany został raport przysięgłego woźnego Sądu Izby Parów, który powołując, jak zwykle, P. Teste na dzisiejsze posiedzenie Sądu, otrzymał od niego odpowiedź odmówną, w tych słowach: „iż obecność jego nie jest już na nic potrzebną, po odkryciu jedynéj słabości, którą sobie w życiu swém ma do zarzucenia, i za którą pokutuje tak srogo.“

Sąd zezwolił na nieobecność P. Teste, i wezwał Prokuratora Jeneralnego do uczynienia wniosków przeciw obwinionym.

— Wice-Admirałowie: de la Susse i Dupetit-Thouars mianowani zostali inspektorami pięciu dywizyi morskich. Piérwszy przejrzy dywizye w Szerburgu, Brest i Lorient, drugi zaś, dywizye w Rochefort i Tulonie.

— Minister morski kazał dokładnie zwiedzić świeżo odkryty pokład ostryg w przystani ujścia Sekwany. W tejże przystani krążyć ciągle będzie kuter francuzki, w celu osłaniania jéj od rybaków angielskich.

— P. Ruth, Poseł Stanów Zjednoczonych, i P. Flahaut, Poseł francuzki w Wiedniu, przybyli do Paryża.

Anglia.

Londyn, 11 *lipca*.

Przy zbliżających się wyborach, przynajmniéj 200 teraźniejszych członków Izby Niższéj nie wystąpią jako kandydaci. Większa część unika kosztów walki wyborczéj, a niektórzy obawiają się, aby ich głosowanie za wolnością handlową lub za kollegium Maynootskiem nie zaszkodziło im u wyborców. Stronnictwo protekcyjne i rolnicze Lorda Bentinck, wezwie wszelkich usiłowań na pomoc; ale zaledwie wątpić można, że większość nowéj Izby składać się będzie z umiarkowanych, którzy wyznają zasady handlowéj wolności, i wspierać będą zarząd Lorda Russell.

— *Morning-Chronicle* ogłasza osnowę konwencyi zawartéj d. 19 czerwca r. b. w Londynie między Lordem Palmerston i Hr. Jarnac, pełnomocnym Ministrem Francyi przy dworze St. James. przez którą Anglia i Francya uznają niezawisłość wysp Huahin, Rajatea, Borabora, i innych pomniejszych, tworzących jednę gruppę na morzu Spokojném, w bliskości Otahiti. Oba mocarstwa zobowiązały się nie zajmować w posiadanie ani w protektorat żadnéj z powyższych wysp, ani też nie dozwalać, iżby naczelnik lub panujący Xiąże na Otahiti wykonywał najwyższą władzę na jednéj lub kilku wyspach wyżéj wymienionych, i nawzajem. Rząd francuzki zezwala nadto na wyniesienie się mieszkańców z Otahiti, którzyby tego pragnęli.

— Następcą Admirała Stopford w zarządzie szpitalem w Greenwich, ma zostać Sir Edward Codrington, zwycięzca pod Nawarynem.

— Spółka Wschodnio-Indyjska dawała wczoraj Xięciu Waldemarowi Prusskiemu świetną biesiadę, na któréj, prócz Posła Prusskiego, P. Bunsen, znajdowali się: Lord Glenelg, Xiążę Lövenstein, Hr. Auckland, wiele bardzo znakomitych osób i przeszło stu najbogatszych kupców City.

— Onegdaj odbywała się kapituła orderu Łaziennego, na któréj Królowa udzieliła Xięciu Waldemarowi wielki krzyż tego orderu. Na tym obrzędzie znajdował się Xiążę Albert, jako wielki mistrz, tudzież wielu znakomitych kawalerów.

— Według listów z Montevideo, z d. 8-go maja, Lord Howden i Hr. Walewski, przybyli tam na kilka godzin i natychmiast do Buenos-Ayres odjechali. Zdaje się, że w skutku zaszłych sporów między rządem Brezylijskim a dyktatorem Rosasem, nastąpi wypowiedzenie wojny, i że po cofnięciu blokady francuzko-angielskiéj portu Buenos-Ayres, nastąpi blokada Brezylijska.

Włochy.

Rzym, 24 *czerwca*.

Sekretarz Stanu, Kardynał Gizzi, wydał onegdaj odezwę, która w publiczności tutejszéj sprawiła rozmaite wrażenie. Kardynał zapewnia naród, że Pius IX od czasu wstąpienia na Stolicę Apostolską, zawsze miał przed oczy-

имѣлъ передъ глазами обязанности монарха, попечительнаго о благѣ своихъ подданныхъ, и напоминаетъ ему о всеобщемъ нравственномъ преобразованіи состоянія земли, произведенномъ Папою чрезъ дарованіе амнистіи, учрежденіе публичныхъ аудіенцій, позволеніе строить желѣзныя дороги, поощреніе народнаго ученія, назначеніе ревизіонной коммиссіи законовъ, равно какъ черезъ изданіе проекта муниципальнаго правленія, созваніе земскихъ чиновъ и учрежденіе совѣта министровъ. Далѣе сказано: „Его Святѣйшество твердо рѣшился постоянно продолжать свои мѣры, ведущія къ улучшенію состоянія римскаго народа. Но онъ также твердо намѣренъ слѣдовать по пути преобразованій шагъ за шагомъ съ зрѣлою обдуманностію и внутри тѣхъ границъ, которыя предписываются существенными условіями верховной власти свѣтскаго монарха и главы католической церкви. А потому, Его Святѣйшество съ глубокимъ прискорбіемъ замѣтилъ, что нѣкоторыя восторженныя головы захотѣли воспользоваться настоящими обстоятельствами для распространенія мнѣній и ученій, совершенно противныхъ его правиламъ равно какъ его спокойному и миролюбивому духу, противныхъ высокому характеру того, кто поставленъ быть намѣстникомъ Іисуса Христа, служителемъ Бога мира и отцомъ всего католическаго христіанства. Эти люди, изустно и письменно, возбуждаютъ въ народѣ желанія и надежды на реформы, выступающія изъ вышеозначенныхъ предѣловъ... Папа увѣренъ, что подобныя внушенія никогда не найдутъ доступа въ сердца его подданныхъ. Легче себѣ представить, нежели выразить ту горесть, которую почувствовалъ Его Святѣйшество при извѣстіи о многихъ безпорядкахъ, происшедшихъ въ разныхъ областяхъ и состоящихъ въ явномъ противорѣчіи съ произнесеннымъ имъ сладостнымъ словомъ: миръ! Причиною огорченія Его Святѣйшества были также скопища буйной черни во многихъ городахъ, подъ предлогомъ недостатка въ хлѣбѣ и другихъ вещахъ, что, равномѣрно, не обошлось безъ нарушенія общественнаго порядка и безъ опасности для жителей и ихъ имущества. Подобные безпорядки Его Святѣйшество не смѣшиваетъ съ тѣми народными процессіями въ Римѣ и провинціяхъ, которыя происходили съ цѣлію изъявить благодарность за полученныя благодѣянія. Но отеческому сердцу Папы чрезвычайно прискорбно, что жители обществами и порознь безпрерывно дѣлаютъ подписки и значительные расходы для учрежденія новыхъ празднествъ, что участіе въ нихъ заставляетъ ремесленниковъ, къ немалому вреду ихъ семействъ, покидать свою работу; что юношество, посвятившее себя наукамъ, теряетъ изъ за того дорогое время, и что народъ привыкаетъ такимъ образомъ къ праздности и разсѣянію. Еще горестнѣе было бы для Его Святѣйшества видѣть продолженіе подобнаго состоянія вещей.

Первый годъ новаго царствованія прошелъ; святѣйшій отецъ въ это время довольно имѣлъ случаевъ узнать и оцѣнить любовь, благодарность и почтеніе своихъ вѣрноподданныхъ. Теперь онъ проситъ о новомъ доказательствѣ этихъ похвальныхъ чувствованій, которое должно состоять въ прекращеніи помянутыхъ сборищъ и процессій и въ сохраненіи спокойнаго духа порядка и согласія, составляющаго величайшую славу народа. Таковы желаніе, требованіе, воля святѣйшаго отца; онъ твердо убѣжденъ, что весь народъ, и особенно жители его добраго города Рима, почтутъ это изъявленіе его чувствъ наравнѣ съ именнымъ указомъ и даже выше его. Дано въ статс-секретаріатѣ, 22-го Іюня 1847 года.

Подп. кардиналъ *Джиззи*.“

Палермо, 5 *Іюля*.

Третьяго дня вечеромъ прибылъ сюда Королъ и вышелъ на берегъ, соблюдая строгое инкогнито. По приготовленіямъ въ Королевскомъ дворцѣ, можно предполагать, что Его Величество пробудетъ здѣсь нѣкоторое время.

— 2-го числа с. м., прибывшіе въ здѣшнюю гавань два Французскіе парохода привезли извѣстіе о приближеніи эскадры принца Жуэнвильскаго, которая третьяго дня и вчера прибыла въ гавань. Эскадра эта состоитъ изъ 10 военныхъ кораблей. Присутствіе этихъ посѣтителей придастъ еще болѣе блеска празднику Св. Розаліи. Принцъ Жуэнвильскій, немедленно по прибытіи, вышелъ на берегъ и посѣтилъ Королевскую фамилію, послѣ чего возвратился на свой корабль.

---

ma obowiązki Monarchy, troskliwego o dobro swoich poddanych, i przywodzi na pamięć ogólną reorganizacyą w moralnym stanie państwa, której dokonał Papież, przez udzielenie amnestyi, ustanowienie publicznych audyencyi, pozwolenie budowania dróg żelaznych, podźwignienie narodowéj oświaty, mianowanie kommissyi do przejrzenia krajowego prawodawstwa, jako też przez ogłoszenie projektu municypalnego zarządu, zwołanie ziemskich Stanów i ustanowienie Rady Ministrów. Daléj powiada: „Jego Świątobliwość ma niezachwianą wolą, nieustawania w raz przedsięwziętych środkach, prowadzących do ulepszenia bytu narodu Rzymskiego. Ale też z drugiéj strony, ma niemniéj mocne postanowienie iść drogą reform krok za krokiem, po dojrzałym namyśle, i w tym tylko zakresie, jaki mu wskazują istotne warunki najwyższéj władzy świeckiego Monarchy, tudzież Głowy Kościoła katolickiego. Przetoż Jego Świątobliwość z głęboką boleścią postrzega, że niektórzy zapaleńcy chcieli korzystać z obecnych okoliczności dla rozszerzenia zdań i zasad, zupełnie przeciwnych jego prawidłom, jako też jego spokojnemu, zgodę i jedność miłującemu umysłowi; przeciwnych wysokiemu charakterowi Namiestnika Jezusa Chrystusa, sługi Boga pokoju, i ojca całego chrześciaństwa katolickiego. Ludzie ci, w pismach i słowach, obudzają w narodzie życzenia i nadzieje reformy, przechodzące za wyżéj wytknięte granice... Papież jest przekonany, że tego rodzaju podszepty nie znajdą wstępu do serca jego poddanych. Wszakże łatwiéj jest sobie przedstawić, aniżeli wyrazić tę boleść, jaka ogarnęła Ojca św., za otrzymaniem wiadomości o licznych zaburzeniach, wynikłych w różnych prowincyach, i zostających w otwartéj sprzeczności z wyrzeczoném przez niego świętem słowem: pokoj! Przyczyną zasmucenia Jego Świątobliwości były także zbiegowiska burzliwego pospólstwa po wielu miastach, pod pozorem, iż mu zabrakło zboża i innych artykułów żywności; przyczém nie obeszło się bez zaburzeń publicznego porządku, jako też bez niebezpieczeństwa dla mieszkańców i ich majątku. Jego Świątobliwość nie życzy sobie, aby takowe zbiegowiska, brane były za jedno z publicznemi obchodami w Rzymie i po prowincyach, które się odbywały w celu wynurzenia wdzięczności za otrzymane dobrodziejstwa. Lecz ojcowskie serce Papieża cierpi boleśnie nad tém, że mieszkańcy całych miast i pojedyńcze osoby, wzywani są do ustawnych składek i podejmują znaczne wydatki dla urządzania coraz nowych obchodów; że udział w tych zabawach zmusza rzemieślników, z niemałym uszczerbkiem ich rodzin, do odbiegania właściwéj roboty; że młodzież, poświęcająca się nauce, marnuje z tegoż powodu czas drogi, a lud nawyka tym sposobem do lenistwa i roztargnienia. Boleśniejszém zaś jeszcze byłoby dla Jego Świątobliwości, gdyby ten stan rzeczy trwał daléj.

Piérwszy rok nowego pontyfikatu przeminął; Ojciec św. w tym czasie miał dosyć okoliczności przekonać się i ocenić miłość, wdzięczność i uszanowanie swoich wiernych poddanych. Teraz zaś uprasza o nowy dowód tychże chwalebnych uczuć, który ma zależeć na zupełném zaniechaniu tych nadzwyczajnych zgromadzeń ludu i uroczystości, tudzież na zachowaniu spokojnego ducha porządku i zgody, stanowiącego największą chwałę narodu. Oto jest życzenie, żądanie, wola Ojca św.; jest on mocno przeświadczony, że cały naród, a szczególniéj obywatele jego dobrego miasta Rzymu, samo to wynurzenie jego uczuć uważać będą za wyraźny rozkaz, a nawet jeszcze i więcéj.“ Dan w Sekretaryacie Stanu, 22 czerwca 1847 roku.

Podp. Kardynał *Gizzi*.

Palermo, 5 *lipca*.

Onegdaj, przybył tu Król wieczorem i najprywatniéj na ląd wysiadł. Sądząc z licznych przygotowań w pałacu Królewskim, wnosić można, że Monarcha jakiś czas tu zabawi.

— Dnia 2-go b. m. dwa parostatki francuzkie, przybyłe do portu, doniosły o zbliżaniu się floty Xięcia Joinville; jakoż, onegdaj i wczoraj wpłynęła tu cała flota francuzka, złożona z 10 okrętów wojennych. Obecność tych gości doda więcéj blasku uroczystości św. Rozalii. Xiążę Joinville wysiadł zaraz na ląd i odwiedził rodzinę Królewską, poczém natychmiast na swój okręt powrócił.

Испанія.

Мадритъ, 2 *Іюля*.

Такъ какъ инфантъ Франциско отказывался съ своимъ семействомъ оставить королевскій дворецъ, то къ нему отправился Мадритскій генералъ-капитанъ и упомянулъ объ арестѣ, въ случаѣ если онъ не исполнитъ повелѣнія Королевы. Въ слѣдствіе сего инфантъ переселился на прежнее свое жительство, въ Буэнъ-Ретиро; ему повелѣно со всѣмъ семействомъ отправиться на морскія воды въ Санъ-Себастіанъ. Однако донынѣ инфантъ не исполнилъ сего послѣдняго распоряженія. Дочь его, Донна Жозефина, желавшая сочетаться бракомъ съ Г. Гуэлемъ, нынѣ объявила, что она желаетъ выйти за бригадира Портилло, который проситъ ея руки. Въ кабинетѣ Г. Гонзалеса - Браво онъ былъ морскимъ министромъ.

— Третьяго дня Королева приказала раздать офицерамъ Мадритскаго гарнизона 50,000 самыхъ лучшихъ сигаръ.

— Въ здѣшнихъ журналахъ начали было описывать несогласія возникшія между Королевою и ея супругомъ; чтобы отклонить это, Мадридскій губернаторъ, призвавъ къ себѣ всѣхъ редакторовъ газетъ, объявилъ имъ, что ежели они впредь будутъ писать о обстоятельствахъ домашняго быта Королевы, то подвергнутся взысканію по законамъ.

— Генералъ Примъ, отправившійся съ дозволенія военнаго министра въ Кадиксъ получилъ предписаніе тамошняго губернатора, немедленно удалиться изъ города. Онъ обвиняется въ участіи въ тайныхъ дѣйствіяхъ инфанта донъ Франциска де Паула.

— Бывшій карлистскій генералъ Аррайо соединился съ Эстудіанте, отрядъ коего состоитъ изъ 110 всадниковъ; часть его появилась, 24 числа, въ Илеасѣ, въ 2 часахъ пути отъ Бурюса. Эти карлистскіе партизаны всѣ обмундированы, хорошо вооружены, сохраняютъ строгую дицциплину и за все нужное плотятъ наличными деньгами. По 26-е число, то есть въ продолженіе всей недѣли послѣ ихъ появленія, ни одинъ изъ высланныхъ противъ нихъ отрядовъ правительственныхъ войскъ не успѣлъ настичь ихъ. Правительство удалило отъ службы Бургскаго политическаго начальника, обвиненнаго въ медленности дѣйствій.

— 24 числа въ Аликанте скончался 80 лѣтній кардиналъ, Севильскій архіепископъ, Сіенфуэгосъ-и-Ховелланосъ. Онъ приговоренъ былъ къ изгнанію въ Аликанте въ самомъ началѣ междоусобной войны.

Португалія.

Опорто, 30 *Іюня*.

Генералъ Конча, въ слѣдствіе договора, заключеннаго съ сэръ Т. Майтлендомъ, сегодня въ полдень вступилъ въ Опорто со своею дивизіею. Члены юнты оставили городъ еще прежде; офицеры ея остались при своихъ лошадяхъ и шпагахъ, и получаютъ паспорты на родину. Крѣпость да-Фозъ занята англійскими морскими войсками, а освобожденный изъ оной герцогъ Терсейра назначенъ опортскимъ губернаторомъ. Войска юнты при сдачѣ имѣли только на одинъ день продовольствія, а военная касса была совершенно пуста; не смотря на то они не хотѣли сдаваться маршалу Сальдальѣ, съ войсками коего еще на канунѣ капитуляціи произвели стычку. Съ генераломъ Кончею юнта была въ добромъ согласіи. Но раздраженіе португальскихъ роялистовъ противъ партіи юнты столь велико, что раялисты послѣ сдачи инсургентовъ стрѣляли по нимъ.

— Юнта алемтехской провинціи прекратила свои дѣйствія и изъявила покорность Королевѣ.

— По письму гр. Виллареаль (попавшагося въ плѣнъ, въ сраженіи подъ Торресъ-Ведрасъ) изъ Анголи, Португальское правительство сдѣлало распоряженіе о перевезеніи его во внутренія страны края, не смотря на то, что онъ боленъ. Гр. Бомфимъ отправленъ въ Мозамбикъ.

Hiszpania.

Madryt, 2 *lipca*.

Ponieważ Infant Franciszek wzbraniał się z familią swoją opuścić pałac Królewski, przeto udał się do niego Jeneralny Kapitan Madrytu i zagroził mu aresztem, jeżli natychmiast rozkazu Królowéj nie wypełni. W skutek tego, Infant przeniósł się do dawnego mieszkania w Buen-Retiro, i polecono mu z całą familią wyjechać do wód morskich w San-Sebastian. Dotychczas jednakże Infant nie chce się do tego rozkazu zastosować. Córka jego Donna Józefa, która chciała się zaślubić z P. Güell, oświadcza teraz, że pragnie pójść za Brygadyera Portillo, który ubiega się o jéj rękę. W gabinecie P. Gonzales Bravo był on Ministrem marynarki.

— Zawczoraj kazała Królowa rozdać oficerom załogi Madryckiéj 50,000 sztuk najkosztowniejszych cygarów.

— Dzienniki tutejsze zajmują się ciągle sporami, zachodzącemi w pożyciu domowém Królowéj ze swoim małżonkiem. Chcąc temu zapobiedz Gubernator Madrytu (Gefo politico) powołał do siebie wszystkich głównych redaktorów i oświadczył im, że jeżeli nadal w sprawy domowe rodziny Królewskiéj mięszać się będą, według prawa z nimi postąpi.

— Jenerał Prim, który za pozwoleniem Ministra wojny wyjechał do Kadyxu, wydalony został z pomienionego miasta przez tamtejszego Gubernatora. Oskarżają go, że miał udział w tajemnych działaniach Infanta Don Franciszka de Paula.

— Były karlistowski Jenerał Arroyo połączył się z Estudiantem, którego hufiec składa się już z 110 jeźdźców. Część jego ukazała się d. 24 w Ilieas, o 2 godziny drogi od Burgos. Ci partyzanci karlistowscy są wszyscy umundurowani i bardzo dobrze uzbrojeni, zachowują ścisłą karność i za wszelkie potrzeby płacą gotowemi pieniędzmi. Aż do 27, a zatém w tydzień po ich zjawieniu się, żadnemu z wysłanych przeciwko nim oddziałów wojska rządowego nie udało się ich doścignąć. Rząd odddalił ze służby Naczelnika politycznego w Burgos, jako obwinionego o opieszałość.

— Dnia 24 umarł w Alicante 81-letni Kardynał, Arcybiskup Sewilski, Cienfuegos y Jovellanos. Skazany on został na wygnanie do Alicante zaraz w początkach wojny domowéj.

Portugalia.

Oporto, 30 *czerwca*.

Jenerał Concha, w skutek układu zawartego z Sir Th. Maitland, wszedł dziś w południe do Oporto na czele dywizyi swojéj. Członkowie Junty opuścili pierwéj miasto; oficerowie jéj zatrzymali swoje konie i szpady, a nadto otrzymują paszporta na udanie się do domów. Zamek warowny de Foz zajęty został przez angielskie wojsko morskie, a uwolniony z niego Xiąże Terceira został Gubernatorem miasta Oporto. Wojska Junty przy poddaniu się miały już tylko na jeden dzień ammunicyi, a kassa wojenna była już całkiem próżna; pomimo to jednak nie chciały się poddać Marszałkowi Saldanha, z którego wojskiem jeszcze w wigilię kapitulacyi stoczyły walkę. Z Jenerałem Concha od samego początku Junta była w najlepszém porozumieniu. Przeciwnie zaś rozjątrzenie pomiędzy wojskami obu portugalskich stronnictw jest tak wielkie, że Rojaliści, już po poddaniu się powstańców, strzelali jeszcze do nich.

— Junta prowincyi Alemtejo rozwiązała się w Evora i poddała się Królowéj.

— Według listu Hr. Villareal (jeńca w bitwie pod Torres-Vedras) z Angoli, rząd Portugalski miał wydać rozkaz przewiezienia go w głąb kraju, bez względu na to, że jest chory. Hr. Bomfim zawieziony został do Mozambiku.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ө. Гликсберга—Печ. позвол. 22-го Іюля 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.